הא מיבעי ליה לגופיה? אמר רב שימי בר אשי- אשכחתיה לאביי דהוה מסבר ליה לבריה °ושחט" שחיטה בזר כשירה, וכי מאין באת? מכלל שנאמר °ואתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם (א) שומע אני אפילו שחיטה? ת"ל °ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם* מקבלה ואילך מצות כהונה °וסמך ידו...ושחט" לימד על השחיטה שכשירה בזר. מכדי מקבלה ואילך מצות כהונה, ונתנו בני אהרן (ג) למה לי? למעוטי הפשט וניתוח. ואכתי איצטריך, סלקא דעתך אמינא כיון דלאו עבודה דמעכבא כפרה היא לא תיבעי כהונה קמ"ל דבעי כהונה. אלא מהכא °וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים את הראש ואת הפדר" מכדי מקבלה ואילך-מצות כהונה (ג) "וערכו" למה לי? למעוטי הפשט וניתוח. ואימא למעוטי סידור שני גזירי עצים? מסתברא דיבחא דכוותיה ממעט. אדרבה, סדור דכוותיה ממעט? לא ס"ד *) דאמר מר °והקריב הכהן את הכל המזבחה" זו הולכת אברים לכבש הולכת אברים לכבש הוא דבעיא כהונה הולכת עצים לא בעיא כהונה, הא סידור שני גזירי עצים בעיא כהונה, "וערכו" למה לי? למעוטי הפשט וניתוח. [א] ואימא הכי נמי לגופיה? אלא "והקטיר הכהן את הכל" למאי אתא [ב] למעוטי הפשט וניתוח "והקריב הכהן את הכל המזבחה" זו הולכת אברים לכבש: הולכת אברים לכבש הוא דבעיא כהונה, הולכת עצים לא בעיא כהונה, הא סדור שני גזירי עצים בעיא כהונה, "ונתנו"= לגופיה, "וערכו"= שנים, "בני אהרן"= שנים "הכהנים"= שנים °למדנו לטלה שטעון ששה. אמר רב המנונא: קשיא ליה לר"א האי, בבן הבקר כתיב ובן הבקר עשרים וארבעה בעי? וניחא ליה °על העצים אשר על האש אשר על המזבח איזהו דבר שנאמר בו עצים, אש, ומזבח"

*) פסחים סה: חגיגה יא [עירובין קד:] זבחים ד. יד: כה: מנחות י.

גמ' הא מבעיא ליה לגופיה . דניבעי כהן, מישטא מנא לן להפשט וניתוח: **דהוה מסבר ליה לבריה** . הא דחזקיה והכי מסבר ליה מילתיה דתניא בתורת כהנים ושחט שחיטה בזר כשירה: **וכי מאין באת** . לישנא דמתני' הוא וכי מאין באת לומר פסולה שנזקקת להביא מקרא להכשירה: **מכלל שנאמר כו'** . ומתוך אותו כלל הייתי בא לפסול: **תלמוד לומר ושחט והקריבו הכהנים** . ומדכתיב כהן בקבלה, ובשחיטה לא כתיב, מכלל "דושחט" אבעלים קאי "וסמך ידו ושחט" לימד על השחיטה שכשירה בזר עכ"ל משנה, ומינה הוה מסבר אביי לבריה הא דחזקיה הכי: **מכדי** . למדנו כאן דמקבלה ואילך מצות כהונה והך נתינת אש בתר קבלה כתיבה, למה לי למכתב בה כהונה: **למעוטי הפשט וניתוח** . דלא כתיב בה כהן ותילף מהכא דדוקא כתיב קרא, ואי לא "ונתנו" הוה אמינא האי דלא כתיב כהן בהפשט וניתוח משום דלא איצטריך הוא דגלי ליה דבעי כהונה מקבלה ואילך: **דלא מעכבא כפרה** . דאין כפרה אלא בדם: **אלא מהכא וערכו בני אהרן הכהנים** (ד) הרי למדנו מקבלה (אין) צריך כהונה (אלא) למעוטי הפשט וניתוח: **אימא למעוטי סידור שני גזירי עצים** . דבין הערבים דלא כתיב בהו 'הכהנים' אבל בצפרא בהדיא כתיב ובער עליה הכהן: **לא סלקא דעתך** . דלא ניבעי סידור גזירין כהונה מדאיצטריך למעוטי הולכת עצים מכלל דסידורן בעי כהן: **הולכת עצים לא בעי כהונה** . דהאי כהן דכתיב בהולכת אברים על כרחך למעוטי הולכה אחרת בעי דאי לגופיה לא איצטריך דהא אשמעינן מקבלה ואילך מצות כהונה: **וערכו למה לי** . דכתיב בהן כהונה: **למעוטי הפשט וניתוח** . 'והכהנה' "ונתנו" לגופיה כדאמרינן דלא תימא כיון דלא מיעכבא כפרה לא תיבעי כהונה ומדגלי בה דבעיא כהונה (ה) לא איצטריך למיהדר למיכתב כהונה בהערכת נתחין ואע"ג דלא מיעכבא, ועל כרחך למעוטי כתבי': **שטעון ששה** . הבשר בחמשה והקרבים באחד: **וניחא ליה** . הדר משני ליה הכי על העצים אשר על האש=קרא יתירא הוא דהכתיב ונתנו...אש-וערכו עצים, וערכו... נתחים, למה לי תו "על העצים אשר על האש וגו' למידרש ביה דהני ו' כהנים הוערכו לדבר שנאמר בו אש ועצים ומזבח ואיזהו דבר שהזקקתי לכם למערכה לסדר עצים ולא למזבח בשבילו:

והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך וכו'. בפ"ק דזבחים (ד' ז.) פרש"י הא דאמרינן והקריבו זו קבלת הדם ולא עבודה אחרת מאחר עבודות דם כגון הולכה או זריקה משום דכתיב ושחט והקריבו ואיזו היא עבודה שהיא אחר שחיטה לאלתר הוי אומר זו קבלה והקשה ר"י דבספ"ק דזבחים* איכא טעמא אחרינא כדתניא התם והקריבו זו קבלת הדם או אינו אלא זריקה כשהוא אומר וזרקו הרי זריקה אמור הא מה אני מקיים והקריבו זו קבלת הדם אלמא דלאו היינו טעמא והא דלא אמרינן זו הולכה משום דלא מסתברא לאוקמיה בהולכה ולומר מהולכה ואילך מצות כהונה משום דאפשר לבטלה דאפשר שוחט בצד מזבח ושוחט דלא בעי להוליך: **אלא** מהכא וערכו בני אהרן הכהנים. בפ' ב' דזבחים (ד' יח.) דריש הכהנים בכיהונם כהן הדיוט שלבש בגדי כ"ג ועבד עבודה עבודתו פסולה והכא דריש מדכתיב בני אהרן ואין להקשות מאי איצטריך קרא לעריכת נתחים למילפה מדקאמר מקבלה ואילך מצות כהונה תיפוק ליה מוכי תעלה על דעתך שזר קרב אצל המזבח די"ל דאפשר דקאי בארעא וזריק להו למזבח כדאמר' לקמן בס"פ טרף בקלפי *גבי הגחלת איתא אפשר דקאי אארעא ועביד במפוחא: **הולכת** עצים לא בעי כהונה הא סידור שני גזירין בעי כהונה. וא"ת מנא לן דאיכא למידק הכי דילמא מההוא קרא ממעטינן הולכת עצים ומהאי קרא דהכא נמעט סידור שני גזירין וי"ל מדאיצטריך למעוטי הולכת עצים שמע מינה דסידור שני גזירין בעי כהונה דאי לא בעי כהונה למה לי קרא למעוטי הולכת עצים השתא אפילו סידור שני גזירין שהם ע"ג המזבח לא בעי כהונה כ"ש הולכת עצים וליכא לאקשויי אי לא כתב אלא קרא דלעיל לא הוה ממעטינן מיניה סידור שני גזירין אלא הולכת עצים דמסתבר טפי די"ל אפילו אי לא הוה כתב אלא קרא דוערכו הוה ממעטינן מיניה סידור שני גזירין דמסתברא קאי בסידור ממעט סידור הקשה הר' אליהו מאיבריוק ז"ל לר"ש דאית ליה לעיל שני גזירין בעי שני כהנים מנא ליה דבעי כהונה אי מהכא הא איצטריך קרא לגופיה סד"א כיון דאפשר לבטלה היא כשרה בזר כדאמר בספ"ק דזבחים (ד' יד.) הולכה בזר מחלוקת ר"ש ורבנן

הוי

לר"ש דאמר עבודה שאפשר לבטלה לאו עבודה היא כשירה בזר וכו' עד והרי הולכת אברים לכבש דאפשר לבטלה ופסולה בזר דאמר מר והקריב הכהן כו' המזבחה זו הולכת אברים לכבש ומשני היכא דגלי גלי וא"כ כיון דאיצטריך לגופיה א"כ סידור שני גזירין מנלן דבעי כהונה ותירץ לו רבי דר"ש לטעמיה דקאמר לקמן בספ"ד (ד' מה.) גבי הגחלת איתא דלא צריך קרא שלא תהא אלא בכהן משום דכי תעלה על דעתך שזר קרב אצל המזבח דלית ליה סברא דר"י דאמר אפשר דקאי אארעא ועביד במפוחא וה"ה בסידור שני גזירין דלא מצי קאי אארעא ועביד בזריקה ולר"י דאית ליה אפשר במפוחא איכא למימר דה"נ אית ליה אפשר חריק הגזירין לראש המזבח ואפ"ה נפקא ליה שפיר דבעי כהונה מדכתיב כהן בהולכת אברים דלגופיה לא איצטריך דסבירא ליה אע"ג דאפשר לבטלה עבודה היא אלא לגלויי אגזירין דבעינן כהונה כדאמרן במתניתין :

*) **תחלת** עבודה דיממא היא דא"ר יוחנן וכו'. אע"ג דבריש פירקא אמר שכבר קידש תחלה לעבודה ומסקינן דלעולם עבודת לילה היא י"ל דהמקשה דהכא הקשה לאידך לישנא דלעיל דמפרש טעמא משום אונס שינה דלההוא לישנא לא משבשינן מילתא דרבי יוחנן ואמרי' שכבר קידש מתחלה לעבודה וכסמוך דפריך והרי תרומת הדשן דעבודת לילה היא ובעי פיים ופי' שם דפריך ללישנא קמא דלעיל אין לתמוה שבכאן פי' דכתמא דהש"ס פריך לאיכא דאמרי דלעיל דודאי כך הוא ובין הכא ובין בסמוך רוצה לייסב לכל הלשונות דלעיל :

למימרא

*) שייך לע"ב

[דף יג. ושם ד"ה אתה]

רבינו חננאל

אליעזר. כר' יהודה לא דהא בהדיא תני לא היה (פורס) [פיים] למחתה אלא כהן שזוכה בקטרת אומר לזה שעמו זכה עמי במחתה. ודלא כר' אליעזר בן יעקב דהא בהדיא אוקימנא ליה בפיים למחתה בפ"ע. כי הפיים שסילק מן האברים שעל הכבש [למזבח] והוא הפיים הרביעי במחתה חשיב ליה. וזה חשיב למחתה בכלל הפיים השני ומפורש בתוספתא כך כמו שפירשנו כי אלו י"ג וס"ו וי"ז [שמנה] המנין בפיים השני הן. איל קרב בי"א הבשר בחמשה כו'. הפשטן וניתוחן של אלו ושל אלו שוה. אוקימנא בין קרבנות יחיד בין קרבנות צבור הפשטן וניתוחן שוה שכשרין בזר. מנ"ל שנאמר ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מצות כהונה. לימד על השחיטה שכשרה בכל אפי' בזרים ובנשים ובעבדים ואפי' בקדשי קדשים. הרי בן בקר זה עולה הוא שהיא קדשי קדשים ושחיטתן כשרה בכל כדאמרינן מכדי מקבלה ואילך מצות כהונה. ונתנו בני אהרן אש על המזבח למה לי. למעוטי הפשט וניתוח מכהן. ואכתי איצטריך כו'. מסתברא זביחה דכוותה ממעט. פי' זבח שכמותו ממעט הפשטו וניתוחו. ולא סדור ב' גזירין. ודחינן וערכו לשון סידור הוא ואדרבה סידור דכוותה ממעט כו'. ואסיקנא והקטיר הכהן למעוטי הפשט וניתוח דלא בעו כהונה. והקריב הכהן את הכל למעוטי הולכת עצים דלא בעו כהונה. הא סידור גזירין בעיא כהונה. והללו לגופייהו וערכו שנים בני אהרן שנים הכהנים שנים. לימד על(העולה)[הטלה] והוא הבשר והקרביים שטעון ששה להוליכו לכבש. ומן הכבש למזבח. דאע"ג דההוא קרא דדרשינן בבן הבקר כתיב. לא אשכחן בן הבקר שעולה ונערך על העצים של האש אשר על המזבח אלא על הבשר של תמיד כי התמיד מקדים לכל. אלא הכבש של תמיד הוא עולה בראשונה. ונערך בעצים שעל האש שאותה האש על המזבח ועליו כל הקרבנות. וכיון שלא מצינו זה

עין משפט נר מצוה

ם א מיי' פ"ט מהלכות ביאת מקדש הלכה ו :

מא ב מיי' פ"ז מהלכות מעשה הקרבנות הלכה י :

מסורת הש"ס

ברכות לא: פסחים סה: זבחים לב. [מנחות יט.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח שומע אני : (ב) שם ונתנו בני אהרן הכהן אש למה לי : (ג) שם וערכו למה לי למעוטי הפשט וניתוח והקריב הכהן את הכל המזבחה זו הולכת אברים לכבש וכו' למדנו לטלה שטעון ששה הכי נמי אתא והקטיר הכהן את הכל למאי אתא למעוטי הפשט וניתוח אמר רב המנונא כצ"ל: (ד) רש"י ד"ה אלא מהכא וערכו בני אהרן הכהנים שאין צריך כהונה שהרי למדנו מקבלה למעוטי הפשט וניתוח כו' כצ"ל ותיבת שא"צ נ"ב פי' שא"צ לכתוב בהו כהן וכו' : (ה) ד"ה למעוטי כו' דבעיא כהונה תו לא איצטריך :

*) זוהי הסוגי"ם "אימא" זו נדחית בסוף הסוגי"ם והגמ' חוזרת לגמרי נקודה שמינ לפני הסוגי"ם כל זה בניגוד לשאר הקושיות המסומנות ב-△ שהביאו את הגמ' לתשובות חדשות

הגהות הגר"א

[א] גמ' ואימא ה"נ לגופיה) תא"מ: [ב] שם למאי אתא. נ"ב אלא והקטיר :

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] רש"י ד"ה אלא מהכא וכו' הרי למדנו מקבלה אלא למעוטי הפשט וניתוח שאין צריך כהונה כצ"ל ודברי הש"י בזה אינם מובנים :

תוספות ישנים

והאי מיבעי ליה לגופיה . תימה דמ"מ נילף דלא בעיא כהונה ונאמר דמנתינה ואילך מצות כהונה לאפוקי הפשט וניתוח דמקמה י"ל דלעיל מהפשט וניתוח גבי עבודת הדם כתיב כהן ויכול להיות הפשט וניתוח קאי עלה ואע"ג דכתיב גבי נתינת אש כהן ולא אמרינן דקאי כהן דעבודת הדם עלה היינו משום דאינה בגוף הקרבן אבל הפשט וניתוח הוא בגוף הקרבן: **תשמרו** את כהונתכם שומע אני אפילו שחיטה. וכה דדרשינן מהאי קרא עבודת מתנה היינו מועבדתם עבודת מתנה אבל רישא דקרא דתשמרו את כהונתכם קאי אכל עבודות דלעיל איירי לחייב זר מיתה: **מכדי** מקבלה ואילך מצות כהונה כו'. והכי נמי הוה מצי למימר מכדי תשמרו את כהונתכם דמשמע כל עבודות ונתנו למה לי כו' אלא מקבלה ואילך מצות כהונה עדיף ליה לאיתויי דבהדיא אבל תשמרו את כהונתכם אינו מפורש ומפיק מינה שחיטה: **מכדי** מקבלה ואילך מצות כהונה. וא"ת אמאי לא אמרינן מקבלה ואילך מצות כהונה דוקא בעבודת דם שבה הויה הכפרה ולא נלמוד הפשט וניתוח דתיבעי כהונה כמו שלא נלמוד משם נתינת אש כי היכי דאמרינן בפ"ק דמנחות (דף י.) דכל דכתיב כהונה בעיא ימין דילפינן מוטבל באצבעו הימנית דמצורע ולא ילפינן מהתם הולכת אברים לכבש ימין אע"ג דכתיב ביה כהונה כיון דלא מעכבא ביה כפרה י"ל דסברא היא להצריך כהונה על כל כתוב אחר עבודת הדם והיא מגוף הקרבן כגון הפשט וניתוח אבל נתינת עצים אינה מגוף הקרבן: **דלאו** עבודה דמעכבא כפרה היא לא תיבעי כהונה כו'. משמע הא הפשט וניתוח הוי מעכב כפרה ואמאי הפשט וניתוח מעכב כפרה והלא אפילו אם אבדו העור והאימורין אחר זריקת דם לא מעכבא כפרה כדאמרינן בתמיד נשחט (דף נט:) א) י"ל דלאו דוקא נקט מעכבא כפרה אלא הפשט וניתוח גוף הזבח אי נמי הוא לומר י"ל דלא קרי מעכב כפרה אלא דם וה"פ ואע"ג דמקבלה ואילך מצות כהונה שפיר כתיב כהונה בנתינת אע"ג דלא הוי להשמועינן דלא תילף מינה להפשט וניתוח דלא בעי כהונה דלגופיה לא איצטריך משום דלא שמעינן נתינת אש מקבלה משום דקבלה מעכבא כפרה ואינהו לא מעכבי וקמ"ל קרא דאפילו הכי בעי כהונה משמעינן דמקבלה ואילך מצות כהונה אפילו בדבר שאינו מעכב כפרה דומיא דנתינת אש וילוף מינה נ"כ להפשט וניתוח דאע"ג דלא מעכבי כפרה בעי כהונה כיון דכתיבי מקבלה ואילך וא"ת א"כ ניכתבה לכהונה גבי הפשט וניתוח דכתיבי מקמי נתינת אש כי היכי דלא ליתתעו דבהפשט וניתוח לא בעי כהונה מדלא כתבה בדבר שאינו מעכב כפרה עד נתינת אש וי"ל דמהפשט וניתוח שבגוף הקרבן לא ילפינן נתינת אש אבל מנתינת אש ילפינן דכל שכן הפשט וניתוח שבכבר מקבלה ואילך הוזקק לכהונה: **אימא** למעוטי שני גיזרי עצים דלא בעי כהונה. ואע"ג דאמרינן לעיל מכין לתמיד של בין הערבים שטעון ב' גיזרי עצים בשני כהנים כו' לאו דוקא אלא בשני בני אדם קאמר והאי דנקט בשני כהנים האמת נקט ואע"ג דבהדיא קרא דלעיל כתיב כהנים מ"מ גבי וערכו עצים דהיינו סידור לא כתיב כהנים: **זביחה** דכוותה קא ממעט. פירוש הפשט וניתוח שבגוף הזבח: **והקריב** הכהן את הכל וגו' זו הולכת אברים לכבש. דכתיב בתריה והקטיר (הכהן הכל) המזבחה אלמא לאו בהקרבת אברים מיירי: **הולכת** אברים לכבש בעי כהונה הולכת עצים לא בעי כהונה הא סידור גיזרי עצים בעי כהונה וערכו למה לי למעוטי הפשט וניתוח. והא ליכא לאקשויי אימא דוהקריב למעט הפשט וניתוח וערכו למעט סידור גיזרין דוהקריב ליכא למימר דלמעוטי הפשט וניתוח אתא דלא כתיב בהדיא לעיל מיניה ולא דמי ליה נמי ב) (האי הולכה להאי הפשט) וניתוח אבל מוערכו איכא למעט שפיר הפשט וניתוח דכתיבי בהדיא (וכתיבי) לעיל מיניה אע"ג דלא דמו דלאו סידורא נינהו ומוהקריב נמעט הולכת עצים דהויא הולכה כוותיה. לשון רבי: **הא** סידור שני גיזרי עצים בעי כהונה. וליכא למימר דהאתא למעט נמי שני גיזרין דמסתברא הולכה דכוותה קא ממעט כדפירש רבי: **בספרים** שלנו כתיב הולכת עצים לא בעי כהונה הא סידור שני גיזרין בעי כהונה וערכו למה לי למעט הפשט וניתוח וערכו שנים בני אהרן שנים הכהנים שנים למדנו לטלה שטעון ששה וכן גרס בקונטרס ותימה מה שייכא הכא דוכה דוערכו שנים כו' כיון דאוקימנא ליה למעט הפשט וניתוח ובפר"ת בכמה ספרים גרס וערכו למה לי למעט הפשט וניתוח אדרבה סידור דכוותה קא ממעט אלא והקטיר הכהן הכל המזבחה למה אתא אלא והקטיר הכהן למעוטי הפשט וניתוח והקריב הכהן זו הולכת אברים לכבש הולכת עצים לא בעיא כהונה הא סידור עצים בעי כהונה ונתנו לגופיה וערכו שנים כו' והשתא אתי שפיר

דאיצטריך

א) שם לא איירי אלא באימורין אבל ה"ה בבשר כמ"ש התוס' שם וכ"ש העור דלאו אכילת מזבח הוא ועי' ב"י : ב) נ"ל דהאי הולכה והאי הפשט :